

utjainak a következők a földfelület idomszának közönség eredetét, mert — mondja Kohl — „Európa fővárosainak földrajzi felvétele, 1874-ben megjelent műveiben — a földfelület nagyobb vagy kisebb részei — az országok — élőlények szervezeteire hasonlíthatók. Mint ezek véredényeiben és idegeikben vér és életerő kering, úgy amazok völgyei, mélyedései, síkságai, hegyszorosai, folyóifés tengerpartjain hosszant mozog az emberi faj: vándorolva, utakat építve, hajókáza és katonai vagy kereskedelmi vállalatokat üze.

Ahol az élő lény testében több véredény vagy ideg egyesül, ott — folytatja Kohl — a szerv egyik fontos csomópontja támad; ehez hasonlóan a földfelület ama pontjai is, amelyekre, sok természetes közlekedési út vezet, a történelemben nevezetessé váltak; ilyen pontokon szaporodik a lakosság, ilyen pontokon folynak le fontos történelmi események és végre ilyen pontok szolgálnak államszervek magpontjainál, melyek az emberek bekeséges, valamint hadi érzékesekéi szempontjává válnak.

Ily nézetekkel elteleve s ezek helyességét bebizonyítandó, Kohl, Európa fővárosainak földrajzi felvétele vizsgálja, s habár általában vére az egyes fővárosok keletkezése okait keresve néha túlságos súlyt fektet holt tényezőre, a földterület részeinek felvétele, elhangyolva az e tekintetben mégis oly fontos szereplő élő tényezőket, az egymáshoz ugyan sok tekintetben annyira hasonló, de más tekintetben — hibákban és érényekben — mégis egymástól annyira különböző népeket és ezek szereplése idejékor létezett politikai határokat és viszonyokat, melyek a fővárosok keletkezésénél nem csekély befolyást gyakoroltak: egyáltalában vére mégis kitűnő műnek jellezhető e könyv, mely gondolkodásra szoktatja a földrajzi tudomány tanulására utalt embert és a mely különösen a hadászati tanulmányozásánál egyik hasznos előkészítési olvasmányul szolgálhat.

(Folytatása köv.)

Ausztria.

(—) A csernovitz kereskedelmi kamara kérvényt terjesztett az országgyűléshez, melyben a Csernovitz és Nowoszlíce közti vaspálya kiépítését sürgeti.

E hó 19-én az 1875-ik évre készített költségvetés és a pénzügyi törvény a harmadik felolvasás alkalmával vita nélkül elfogadtattak.

A katonai nyugdíjakra vonatkozó törvényjavaslat tárgyalása alkalmával Horst miniszter kijelentette, hogy az a magyar országgyűlés bizottsága változatlanul elfogadja. Ezen törvényjavaslat a részletes tárgyalás alkalmával szintén elfogadtattak. Ugyanazon gyűlésen a miniszterelnök kijelentette, hogy ő felsőre a császár meghagyása folytán az országgyűlés jövő évi január 20-ig elnapoltatik.

Külföld.

(—) Németország. Winterer elzászi képviselőnek, az elzász-íothringiai iskolatörvények ellen tett indítványát, Herzog, szövetségi biztos elutasította, melynek az országgyűlés elvetette.

Értesítések. A németországi központi választásokról. A németországi központi választásokról. A németországi központi választásokról.

napoltattak. Martin paderborni püspök az ellene emelt vád folytán folyán jövő évi január 5-re az egyházi törvények elé idéztetett.

A berlini törvényeseken e hó 19-én az Arminmögben hozott ítélet kihirdetett. Armin a sikasztási vád terhe alól fölmentetett; ellenben a visszatartott, de a vizsgálat folyamata alatt átadott iratok szabályellenes felrésztele miatt, három havi fogságra ítéltetett, melyben a vizsgálati idő is (e y hónap) beszámíttatni rendeltetett.

— Franciaország. A Franciaországban külföldi születtől származottakra vonatkozó azon törvényjavaslat, melyszerint azok, ha katonai kötelezettségüknek hasájkában eleget nem tennének, francia alattvalóknak tekintendők és e kötelezettségeket teljesíteni tartoznak a nemzetgyűlésben végleg elfogadtattak.

Mac-Mahon, a becsületrend tanácsának javaslata folytán, a szárföldi hadsereg és tengerészet több fő és aliszíjtelő a katonai becsületrend kereszterét, azok folytonos részegkedése miatt visszavétetni rendelte.

Színházi szemle.

** Szombaton adott új dráma először, amire már oly rég készülnek, de előadását végre ma Lukácsné felgyógyultával sikerült. E dráma címe: „Dolores, vagy az inkuizitő ítélete” 5 felvonásban. Irta Weilen, fordította Paulay Ede.

— Az egész darab szép jámboruságban van fordítva, s kimondhatjuk, hogy a mű színrehozatala valóban nyeresémet színpadunkra hozott. Az a gazdag eszmegyűtemény, szépen kidomborított alakok, a szenvedélyek bő rajzolása, mely e darabban végig húzódik, méltán megérdemlé a közönség tetszését, s a kritika jó véleményét. De lássuk a darab meséjét. Két szerető szív szenvedése és boldogsága adatik elő e darabban. E két szerető Alonso (Mándoki) és Estrella, vagyis Dolores (Lukácsné). Ők még gyermekkorukban szerettek egymást, de Alonso szegény lévén, nem mer a bülske atya Zöldi (Don Arias, később Fray Domingo szerzetes) előtt fellépni, s így kétségbeesetten az újvilágba Amerikába bujdosik, hogy ott hirt és vagyon szerezzon, s diadalmasan visszatérve, keblére tölthesse szerelmének lilomát, Dolores. De ekkor Dolores felébe az a hir jut, hogy Alonso meghalt, s atya sürgetése nöl meg Don Pedrohoz (Takács) akit teljességgel nem szeret.

Majd hosszú évek múltán a halva vélt kedves Alonso dicsőségét koszoruzottan, gazdagon visszatekintve, s fájdalommal szívevel látja Dolores hűtlenségét, s ennek ablakán egy levelet dob, amelyben e szavak állanak: „Élek s boldog, szatallók hűtlenségéért.” Ekkor a hitreleni öröm és félelem között elulaj Dolores és az egész ház azt hiszi, hogy meghalt. Nagy pompával eltemetik. A halotti menben részt vesz Alonso is s midőn már mindenki eltávozik az egyházból, azon vágy lepi meg a lesújtott Alonso, hogy meghaltunk vélt kedvesét megegyezzen megcsókolja. Ekkor észreveszi, hogy Dolores nem halt meg s álltan elviszi őt a hajóra, mely az ő vezérlete alatt Amerikába evez. De erről a közönség csak a 4-ik felvonásban értesül, míg az első felvonás Dolores halála után öt évvel történik. Dolores vezette a vágytól, hogy elhagyott árva gyermekét még egyszer láthassa, Burgosba tér már hitese férjével Alonsoval. Később ennek tudta nélkül elhagyja lakát, s gyermekének megmentésére és megadására siet Benita (Foltényiné) s annak kapusi és Don Pedro iránt ellenséges férje a most Hernandortben (Együd) segítségével. Azon alkalom használják fel, midőn az egész háznap a meghalt Dolores (vagy most már Estrella) halálának évfordulati napján az egyházbán imárik. Benita, Dolores volt dajkája, az előtte lefátyolozottan álló nő, t. i. Dolores nem ismeri, s ez azt mondja neki, hogy Doloresnek a jóbarátjának, s megcsókoltárra, hogy a gyermeket meg fogja nézni. El is vezetik a gyermeket szobájába, s itt fátólalt ledobva, a babonás Benita elfut, az gondolvány, hogy ez Dolores szelleme. Ekkor Dolores észrevére, hogy egyedül van, gyermekét el akarja lopni, de ekkor lép be neje halála miatt keserő férj Don Pedro, a ki a gyermekrablónak Doloresre

ismer, de annak szellemének gondolv, már majd elbocsátja őt, midőn a nejt kereső Alonso belep, s Dolores az ál Estrellát keblére öleli.

— Don Pedro nem bocsátja őket addig, míg csak nejeinek sírját meg nem vizsgálatták, azon iszonyu granu alapján, hogy bátha Estrella valóban Dolores. Ez mindent tagad, s atya Fray Domingo szerzetes is megismerte őt, de Dolores nem akarja megismerni őt. Atya, ki bizton hiszi, hogy e nő Dolores, megátkozta őt. A gyermek szeretete és szive ekkor győzedelmeskedik a tettelesen, s bevalija, hogy ő valóban Dolores. Most az Aquilar család gyűlése összeül, s mint a család nevének meggyalozóját kedvesével Alonsoval együtt halálra ítéli a bűnösök meghaltatása nélkül. De hallva a család tagjai a fentebb előadott történetet, hogy t. i. Dolores életét Alonsoval közönséti, kimondja a tanács az új ítéletet, hogy legyen Dolores és Alonso egymáséi. De a család mór Hernando (Együd) az egész dolgot feladja az inkuizitiónak, azzal az indoklással, hogy a mörök az inkuizitő által eléggé sújtattak már, megérdemlik a kegyelmezést. Az inkuizitő Alonso száműztetésére ítéli. Dolores pedig mintha most támadt volna fel a sírból férjének Don Pedroval megkeresésére és másik férjének Alonsoval megtagadására ítéli. Dolores megkéri férjét, megengesztelt atyját, de Alonso nem tagadja meg, s megegyezzen a kedves hűtvest megcsókolva szívebe mártja tőret.

Most lássuk a szereplők működését. Az est előzetéből az oroszország Lukácsnénak jutott, aki helyesen szavalt, szépen alakított, s valódi hősnő volt. Hosszas betegsége után ma lépén fel először, a közönség tapsokkal fogadta, amit méltán meg is érdemelt. Mándoki csakis a harmadik felvonásban engedte magát heve által elragadtatni. Különbösen az ő játéka is dicséretre méltó. Zöldi és Takács, mint mindig, kitűnők voltak. Ez utóbbit azonban lépéseire nagyon figyelmeztették. Együdnék az ily szerep nem körébe tartozik, de ha nem csinált is hatást, legalább nem rontott. Az előadás teljes összességében folyt le a meglehetősen számú közönség előtt. Tegnap adott a „Pelekesi notárius.” Erről holnap.

UJDONSÁGOK.

* Rendkívüli közgyűlés tartottat ma a városi törvényhatósági bizottság által. Mintegy 40 tag volt jelen, s a gyűlés 10 órakor nyitott meg. Előnkölt a polgármester. Felolvastattak az új választási törvény, mely szerint decz. 15-től 25-ig a képviselőválasztási központi választmány megalakított. Debrezen város — három választókörrel bírván — 24 közp. vál. tagot választ. E választmány elnöke a törvényhatóság feje, tehát íté a polgármester, vagy ennek gatlalása esetében, szintén a törvény értelmében, a főjegyző. A központi választmány tagjaira beadandó szavazatok összeszedésére előnkölt polgármester Varga Lajos, Buzás Pált és Papp Ferenc főjegyzőt nevezi ki. A szavazás megkönnyítése céljából a főjegyző már kész névsort terjesztett elő, s az el is fogadtattak. — Így a központi választmány következőleg alakított meg: Simonffy Imre (40), Harsányi Sándor (41), Vásáry István (40), Tóth Antal (40), Király József (41), Böszörményi Pál (41), Kulcsár Dániel (40), Nagy Ferenc ügyvéd (40), Komlóssy Imre — (41), Szabó Bálint (41), Jámbor Ferenc (41), Kerekes György (40), Fráter Imre (36), dr. Popper Alajos (41), Ármós Bálint (41), Sesztina Lajos (40), Sági Sámuel (41), Halmágyi Lipót (40), Szepessy Antal (38), Ábrahám László (41), Laky Lajos (41), Rác György (41), Hegyi Mihály (41), Csúrka János (41 szavazattal). A jelen voltak le is tették az esküt. Pártállás szempontjából a választást nem ítélték, mivel Debrezenben nincs szokásban az ily dolgokból pártkérdést csinálni.

Tárgyalás alá került aztán a város jövő évi költségvetése. E tárgynál két pont lelett fejlett ki élénkebb vita. Kisvárad utcza ki-kövezése kérdésénél Komlóssy Imre a lapos kövekkel kövezést el akarja halasztani. De szavazásra kerülvén a dolog, a sziklaköböl kövezése szavazott 35, ellene 11. Másik tárgy, mely eszmecserét keltett, a bérkocsisok és tulajgások helypénzkérdése, a határozat szerint előbbiek 20 frtot, utóbbiak 3 frtot fizetnek évenként. A költségvetés többi része felolvasott, s elfogadtattnak jelentetett ki.

A városi kölcson iránti alkudozások mi-ben állásáról a jövő közgyűlésen fog jelentést tenni. A gyűlés 12 órakor ért véget.

* Nagy Pál ref. főiskolai jó képzettségű ifju tanár tegnap a polgári kör helyiségében a métermértékekről népszerű előadást tartott nagy számu közönség jelenlétében. Az ifju tanár igen alaposan és világosan magyarázta a felvetett tárgyat. Együttal megígérte, hogy még a télen a természettan köréből is tart előadást mutatónyokkal kísérve, miért lelkesen megjeleneztetett.

* A négyletli sorshuzason, a mint velünk tudatják, maga a négylet nyerte a főnyereményt. A sorsjegyre igen mostoha idők jártak, a mennyiben a 30,000 sorsjegynek egyharmadát sem tudták elárusítani. Így nem csoda, ha a főnyeremény az egylet birtokába esett.

* A ref. egyház által a városnak iskolai célokra kiténdő bérletek iránt f hó 10-én a városi és ref. egyházi vegyes bizottság értekezletet tartván, ebben a kívánt megállapodás csakugyan létesült, oly feltételek alatt, hogy a ref. egyház tulajdonát képező 1088. számú s 657²/₁₀₀ öl területű eforialis háztelkek, továbbá az 1089. sz. 610 öl consist. házas telk, melyen a mostani kántoriak is áll, a 68 ölet tevő kis rakártelekkel együtt, végre minden ezen telken levő épület, a modítottá faépületek kivételével a város részére átengedtetik, összesen 30,134 frt 79 krnyi összegért; és pedig a mostani épületek tulajdoni joggal, a telkek pedig csak azért, hogy azon a városi iskolai célokra építkezhessek; a telekijnyó tulajdonjog továbbra is az egyházat illeti, de a város az építendő helyiségek használati jogát szintén telekijnyóvilag bekebelezheti; az új épületek egyházi közgyűlési terem s még néhány szükséges helyiség az egyház számára biztosítandó; a város valamelyik templom közleiben egy házas telket jelöl ki az egyháznak kántori vagy lelkesi lakul, s míg az megtörténék; évenként 1000 ft. fizet stb. Ezen megállapodás a legközelebbi városi és egyházi közgyűlésben bemutattnak és tárgyaltni fog.

* Szintársulatunk egyik tehetséges tagja, Mustó, ki a maga szerepében mindig kiváló tetszéssel működött, — hir szerint — megválik színházunktól, s a nemzeti színházhoz fog szerződteni.

* A ref. egyháztanács jövő szombaton, karácson másnapján a szokott helyen gyűlést fog tartani.

* Felhívást vetünk a magyar színészet tagjához, mely szerint Babos Károly színházi ügykéséget állított, s egerszermind jelenti, hogy „Sini világ” címen heti szakközlönyt indít meg, a vidéki színészet ügyét kiválóan igérkezik képviselni.

* Színházban szombaton este a lámpától egy félfügöny megégett, amiből nagy baj származhatott volna, mert a színpadon nem voltak észre, csak a közönség kiáltozása figyelmeztelte a színeseket a veszélyre. Különbösen a nők közül többen megijedtek, de a tűz minden komolyabb következmény nélkül elaludt. Több vizgázatot a gázlámpákra, mert ilyenmo szerencsétlenség következtében egész műintézetünk semmivé lehet.

* Taborszky és Parsch zeneműkereskedésben megjelent s beküldetett hozzáuk: Az északsarkai utazók, walzer, szerző ifj. Farbach F. Ára 8 kr.

* A nagy-erdőn a gozfordó e héten csütörtökön, pénteken, szombaton s még vasárnap is a közönség rendelkezésére áll.

* „Az epedés óráiban” cím alatt Benedek Aladáról egy kötet költemény jelent meg s beküldetett szerkesztőségünkhez. Benedek Aladár sokat ír, ez hibája. Mindamelint mint egyéb műveiből, úgy ebből is kilátszik a költői ér. A könyv csinos kis alakban, finom vastag velin-papíron, szinezett allegorikus czimképpel van kiállítva. Előzetési díja füve 1 ft., igen elegans aranykötésben 2 ft. A megrendelések ez év végéig kéretnek bérmentve beküldeni ily cím alatt: Benedek Aladárnak Budapest. Utánvételi megrendezés is szivesen fogadtatnak. Ajánljuk a t. c. közönség pártfogásába.

* Különös aprópénzzel fizetett tegnap

viassa egy kisváradutczai kocsmáros egy vendégnek, ki tartozása fejében egy forintost adott, ugyanis azt megtámadta s a földre tiorpa, mely művelésében még a kocsmáros is segédkezett nyujtott; a saját érdekét így félreismerő kocsmáros ellen aztán a rendőrség, hogy a megsértett vendég orvosi látellett ment panaszra, a kir. ügyészséghez jelentést tett.

* Városi verekedés történt a mult éjjel Annantcza végén levő kocsmában ide dohányt szállított vidékiek, és pedig magyarok és oláhok között; s egy az előbbieknél kösül annyira összeveretett, hogy eszméletlenül kellett a kórházba szállatani; a tetteseket a rendőrség elfogta.

Gyászjelentés.

Mély fájdalommal sebzett szívvel tudatjuk minden távollévő ismerős, rokon és jóbarátunkai szeretett férjem, illetőleg édes atyánk Kohn Emmánuelnek 68 éves korában folyó hó 9-ik napján P.-Ladányban hosszas szenvedés után történt gyászot kimutató s ugyanazon napon az izraelita szertartás szerint végeztetettását.

S midőn ezt az érdekelteket tudomására juttattuk, forró köszönetet mondunk egy a vidékről, mint helyből jelen volt tisztelt czimú uraknak, különösen a helybeli társasok t. c. tagjainak, kik a végítzestességtelen vallás-és rangkülönbösg nélkül megjelenési szívesek voltak. Harstein Rozália, Kohn Ferencz, Salamon, Jónás, Dániel, Lévi, József.

ORSZÁGGYÜLES.

— Képv.-ház, decz. 19. —

Elnök Perczel több kérvényt ad be. Péchy Jeno interpellált intéz az igazságügyminiszterhez: Nem tartja-e már csak a kerényvezők iránti legváos és méltányosságból is, de meg a kerénynek majdani tulhalmozottságának kikerülése céljából is szükségesnek egy átmeneti intézkedés behozatalát? mely szerint a kamarai vizsgálóbizottságok megalakításáig a már eddig beadott, sőt terminussal is ellátott vizgálóbizottságok továbbra is a vizgálatok folytatására a kir. tábla utasítattnak; ha pedig ez intézkedés a t. miniszter ur nem tartja szükségesnek, van-e szándék, és mi módon akarja a pályálókban felfortoztatott, sőt hónapokkal visszavetett ügyvédekifjaf méltányos panaszait és sérelmeit orvosolni? (Közöltetni fog veie.)

Szende igéri, hogy a honv. alaptól segelevezést iránt javaslatot nyujt be.

Simonyi Ernő indítványozza, hogy küldjön ki a ház 7 vagy 9 tagból álló bizottság, mely a kamat felső fokát meghatározza s egyáltalában az uszatorvény iránti véleményét adjon. Jusztiz és Szederkényi pártolják Simonyit, Pulszki A. ellene szól. Pauler igéri, hogy ha orvoslásra less szükséges, metzesi intézkedést önjajta a kamatmaximum megállapítását; Molnár A. szakemberekből alkutató bizottság elé utasítja e kérdést. Tiszta K. elfogadja Simonyi javaslatát, csak az „uzsora” szót hagyja ki. Simonyi Ernő elfogadja e nézetet. 95 szóval 87 ellen Molnár A. javaslata fogadtatik el. A megék kiadásáról szóló törvényjavaslat, s a förendházi módosítás a földadályogban elfogadtatik, s az üles véget ért.

FRA DIAVOLO,

vagy
a teracini fogadó.

Vig daljáték 3 felv. Irta Scribe, zenéjét Auber, fordította Szerdahelyi József, Karnagy Medgresi.

Felsőis szerkesztő s kiadó: OLAH KÁROLY. Főmunkatárs: SZATMARI KÁROLY.

H I R D E T E S E K.

Tisztelettel van szerencsém ajánlani a jelen időnyre ujjonnan s gazdagon berendezett norinbergi és disznitáru rak-táramat, mely a hozzátartozó czikkékből a legszebbet, leg-ujjabbat rendkívül jutányosan nyujtja:

Karácsoni és ujévi ajándékok, játékszerék, Hatásos karácsonifa, díszek, társas játékok

ajándékok, különösen eredeti chinai és japáni tálcázák, legyészék, ékszeresek egyéb különlegeségeiben, francia és bécsi bronz, finom bőr, kézi farszaványok, nemes fa, gyöngyház, galvannoplasztika, öntött vas, szaru, műpapír, és egyéb disznitáruanyagok.

A bel- és külföldi legjobb hírt gyáraknál személyesen elkészített vasárnapon azon keletesen juttattak, miszerint rak-táram minden koruak és rangoknak megfelelő tárgyak dús választékát ajánlhatja.

Jermey Kálmán,
Debrezen, fopiacz, Ganak-ház.
685 1-2

Vidéki megrendelések a leggyorsabban eszközölhetnek.

Karácsoni és új évi ajándékok.

Van szerencsém dusan felszerelt gyerekek, játékok minden nemű, de különösen karácsoni és új évi ajándékok al-kaloms czikkéket ellátva — lehetőleg legúj-nyosabb áron, — egy a helybeli, mint vidéki n. é. közönségnek ajánlani

Értesítés.

Alulírottak van szerencsém értesíteni a t. c. közönséget, hogy az innenekró és egyéb alkalomokra nála megrendelhetőik és készen is kaphatók.

legfinomabb kalácsok

(mákos és diós).

Ugyasintén Fris péksütemény naponta készítesz, reggel és délután (a kili és zsem-lye 10 krót 6 darab), ezenkívül igen jóízú valódi bécsi rozakonyér (Wiener Kornlab-el) egy a kisujtuzza szegletén levő ástorom-ban, mint váradutczza végén levő házamánál is mindenkori megrendelhetőik és kaphatók.

Tisztelettel

Sáska Károly,
süti/mester.
657 2-2

Díszegi bor.

Vanszerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni — hogy nálam kisebb és nagyobb hordokban, akó vagy csebebe, vagy közönséges asztali, mint a legfinomabb baka-borok, valamint igen jó ármos borok, galyak is mindenkor a legúj-nyosabb napi folyó áron kaphatók és megrendelhetőik. Jó állapotban visszavetett hordók a felszámított árban visszavetnek. — Vidéki megrendelések a lehető leggyorsabban eszközölhetnek. A borok valódiságát és hibátlan-ságát keszeséget vállalok.

B.-Díszeg, deczember hó 1874

Teljes tiszteltettel

Berger Mór.
653 2-5